

OPINIÓ

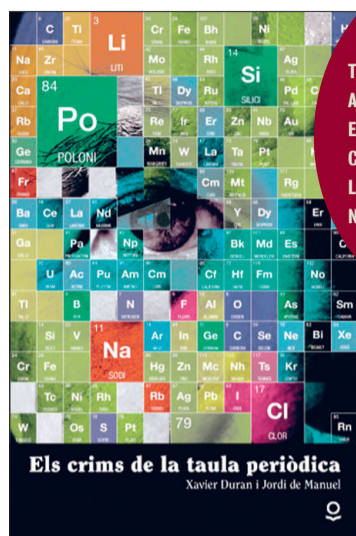
el llibre recomanat

Uns crims molt científics

Pere Martí i Bertran

Col·laborador

Arran de la commemoració del 150è aniversari de la creació de la taula periòdica dels elements (1869) per part del químic rus Dimitri Mendeleev (1834-1907), el professor i escriptor Jordi de Manuel (Barcelona, 1962), ben conegut per les seves novel·les i narracions breus de ciència ficció i policíaques, i el químic i periodista Xavier Duran (Barcelona, 1959), redactor dels serveis informatius de TV3 i autor d'una trentena d'obres diverses, es van posar mans a l'obra per crear una novel·la per a joves (i també per als qui no ho som tant, que consti) en què els elements de la taula periòdica, reproduïda a les pàgines inicials, tinguessin un pes important. L'objectiu, homenatjar Dimitri Mendeleev i posar a l'abast del públic jove i del professorat d'institut una novel·la pluridisciplinària, ideal per treballar-la en projectes o en coordinació entre diverses assignatures. I val a dir que se n'han sortit, i amb nota, si l'haguéssim d'avaluar.

Es tracta d'una novel·la policíaca que podríem qualificar de colla, ja que quatre estudiants d'institut (en Nico, la Cora, en Malik i la Jana) fan de detectius per esbrinar com ha mort un indigent o sense sostre, en Paco, amb qui coincidien sovint al parc proper a l'institut i amb el gos del qual sovint jugaven. La mort es complica amb unes cartes enigmàtiques que una periodista que investiga i escriu sobre el cas, la Clara Rima, va rebent, i que estan relacionades amb la taula periòdica. I encara s'embolica més quan es produeixen altres assassinats d'indigents. Les

TÍTOL: *Els crims de la taula periòdica*
AUTORS: Xavier Duran i Jordi de Manuel
EDITORIAL: Santillana-Grup Promotor
COL·LECCIÓ: Jolibre
LLOC I ANY D'EDICIÓ: Barcelona, 2019
NOMBRE DE PÀG.: 228

investigacions, a les quals cal afegir la dels mossos d'esquadra, aviat marquen diverses hipòtesis sobre els culpables: en Birras i altres traficants de drogues que es movien sovint pel parc on apareixen els cadàvers; el cap de l'oficina bancària on solien dormir els indigents, ja que descobreixen que es tracta d'un home irascible i acusat de maltractaments a la seva parella, etc. Però ja ben avançada, la novel·la farà un gir inesperat, molt ben trobat i ben resolt —que no revelaré, naturalment—, però que us puc assegurar que us sorprendrà. Una novel·la llegidora, entretinguda i instructiva, alhora, que ens pot fer passar una bona estona i que pot ser un bon regal per a joves lectors interessats en la novel·la policíaca i per la ciència, més concretament per la química i la botànica.

La tribuna

La Covid-19 com a turment

Epi Mestre

Redactor
Nova Conca

Senyores i senyors, això de la crisi sanitària que estem vivint, ja em permetran, però penso que és de bojós, ja que aquest virus tan pervers, el que s'està demostrant és que juga a fet i amagar amb els humans. I tal com va tot, no sé què em fa que en dos dies estarem tots tancats una altra vegada; almenys, quan ja no faci tanta calor i el sector turístic hagi pogut, com a mínim, salvar algun plat, d'entre tots els que tenia a punt de trencar. I és que els humans, almenys

al mediterrani, tenim l'estrany costum de barrejar-nos molt entre nosaltres, tocar-nos i fer-la petar; alguns fins i tot, arran de l'orella o la cara de l'altre —talment com si no l'haguéssim d'entendre d'altra manera—, i si és cridant, millor que millor. De fet, si vostès volen veure quan tomba un espanyol per l'estranger, només han de parar l'orella. Normalment, els fills del Quixot, d'idiomes, no en van sobrats, i quan demanen un tallat o una cervesa o qualsevol altra cosa i no els entenen, doncs van pujant a cada demanda, una mica més, el seu to de veu, fins que el pobre cambrer que és a l'altra banda de

la barra, els posa el que li sembla haver entès per no veure els seus timpans seriosament compromesos. Doncs bé, tornant al bitxet en qüestió, em penso que ha vingut per quedar-se i fer-nos anar com a ell li sembli en cada moment. Per a alguns, és una mena d'apocalipsi a terminis, que cada dia va acabant amb una cosa diferent, però no de forma ràpida; a poc a poc. És com una tortura xinesa, de les d'abans, que posa a prova el concepte mateix del martiri. I és que, la Covid, és i serà un turment.

“Tornant al bitxet en qüestió, em penso que ha vingut per quedar-se i fer-nos anar com a ell li sembli en cada moment”

El racó de les expressions

Embolicar la troca

12a temporada
2a ETAPA

Josep M. Calbet

TEXT

Marina Serrat

IL·LUSTRACIONS

SER MACARRÒNIC

ÈPOCA

Edat mitjana.

SIGNIFICAT

Dit del llenguatge o de la producció literària d'un autor en què s'atempta greument contra la puresa del lèxic, les regles de la gramàtica, etc. Ple de barbarismes.

ORIGEN

El plurilingüisme a la literatura catalana ha existit sempre. El llatí, el català, el castellà, el francès o l'italià es barregen en textos medievals, renaixentistes i barrocs, però també en novel·les i obres de teatre contemporànies. A finals del segle XIX, a Barcelo-

na l'òpera era tan popular que l'italià (macarrònic o no) era una llengua habitual a les comèdies. Més exemples: a les revistes del Paral·lel de principis del segle XX, el francès era una llengua corrent. I hi ha centenars d'obres de teatre popular i poesia del segle XX que

barregen català i castellà. Existeix un llibre que ho analitza: *El plurilingüisme en la literatura catalana* (Edic. Vitel·la), d'Albert Rossich i Jordi Cornellà, és un intent exhaustiu de repassar per què autors de totes les èpoques han utilitzat el multilingüisme.

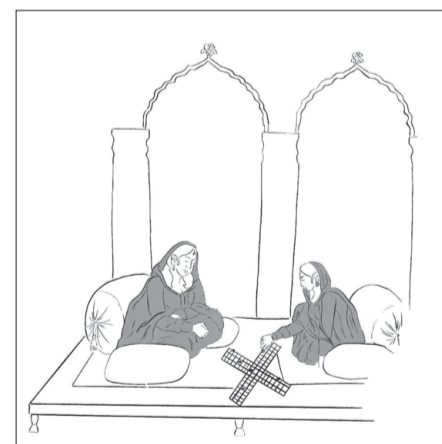
JOC DEL PARXÍS

ÈPOCA

Edat antiga. Fa 3.000 anys a l'Índia.

SIGNIFICAT

Joc de taula que hom juga en un tauler provant d'aconseguir primer col·locar a la meta central les quatre fitxes pròpies.

ORIGEN

El parxís és molt semblant al ludo, introduït a Anglaterra el 1896. Al mateix temps el ludo es basa en el *pachisi*, d'origen indi. El seu nom prové de la paraula en hindi *pacis*, que significa 25, ja que era la

màxima puntuació que es podia aconseguir en el joc predecessor del *pachisi*: el *chaupar*. Antigament al centre on col·locar les fitxes hi havia representat el tro de l'emperador i les fitxes

eren les donzelles. El parxís modern és una variant del ludo, El ludo es començà a comercialitzar a finals de l'època victoriana, gràcies a les colònies que Anglaterra tenia a l'Índia.